

МЕТОДОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ

Лаптев В'ячеслав Ігорович

доцент

кафедра економіки и соціальних наук

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

м. Харків, Україна

Анотація. Розвиток людських ресурсів на основі проблемно-орієнтованого підходу є актуальним завданням державної політики в сфері людського розвитку на шляху забезпечення гідного рівня життя та конкурентоспроможності національної економіки. Визначено етапи методологічного підходу до визначення пріоритетних напрямів розвитку людських ресурсів: оцінювання рівня розвитку людських ресурсів за складовими та рівнями; прогнозування рівня розвитку людських ресурсів за складовими та рівнями; моделювання сценаріїв розвитку людських ресурсів; визначення напрямів розвитку людських ресурсів і розробка практичних рекомендацій та законодавчих змін; завдання, методи та відповідне методичне забезпечення.

Ключові слова: людські ресурси, методологія, розвиток, проблемно-орієнтований підхід, рівні управління.

METHODOLOGY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

Laptiev Viacheslav Igorovich

associate professor

Department of economics and social sciences Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Kharkov, Ukraine

Abstract. The development of human resources on the basis of a problem-oriented approach is an urgent task of the state policy in the field of human

development on the way to ensuring a decent level and competitiveness of the national economy. The stages of the methodological approach to determining the priority directions of human resources development are defined: assessment of the human resources development level by components and levels; forecasting the level of human resources development by components and levels; modeling of human resource development scenarios; identifying areas of human resource development and developing practical recommendations and legislative changes; tasks, methods and appropriate methodological support.

Keywords: human resources, methodology, development, problem-oriented approach, management levels.

Трансформаційні процеси в національній економіці, Україні, спрямовані на зміцнення конкурентної позиції національної економіки України її регіонів та вітчизняного бізнесу на світовій арені. Розвиток людських ресурсів на основі проблемного-орієнтованого підходу є актуальним завданням державної політики в сфері людського розвитку на шляху забезпечення гідного рівня життя та конкурентоспроможності національної економіки.

Наразі, спостерігається значний відтік людських ресурсів через відсутність умов, які б забезпечили гідний рівень життя та можливості для розвитку. У зв'язку з цим, проблема побудови теоретичного базису методології розвитку людських ресурсів, що включає три рівні управління (національний рівень, регіональний рівень, рівень підприємства) є актуальною, і своєчасною, що дозволяє швидко реагувати на виникнення загроз і проблем.

Метою даного дослідження є обґрунтування методологічного забезпечення державної підтримки розвитку людських ресурсів з визначенням етапів, завдань, методів реалізації, відповідного методичного забезпечення та результатів.

Дослідження вітчизняних та закордонних вчених в сфері управління розвитком людських ресурсів [2-5] та наукових досліджень в цій сфері [1] дозволили розробити послідовне методологічне забезпечення розвитку

людських ресурсів на основі проблемно-орієнтованого підходу. Це дозволить визначити основні проблеми розвитку людських ресурсів та розробити напрямок запобігання виникненню нових проблем у майбутньому.

Пропонується виділити наступні етапи методологічного підходу до визначення пріоритетних напрямів розвитку людських ресурсів:

1. Оцінювання рівня розвитку людських ресурсів за складовими та рівнями;
2. Прогнозування рівня розвитку людських ресурсів за складовими та рівнями;
3. Моделювання сценаріїв розвитку людських ресурсів; визначення напрямів розвитку людських ресурсів і розробка практичних рекомендацій та законодавчих змін.

Розглядаючи перший етап методологічного підходу, оцінювання рівня розвитку людських ресурсів за складовими та рівнями, слід зазначити основні завдання, методичне забезпечення та відповідні результати.

Завданням даного етапу є оцінювання рівня розвитку за складовими та рівнями.

Методами, що використовуються для оцінювання виступають: метод апріорного ранжування; кореляційний аналіз, системний аналіз, метод ентропії, кластерний аналіз.

Для реалізації першого етапу методичного забезпечення проблемно-орієнтованого розвитку людських ресурсів необхідним є розробка відповідного методичного забезпечення, а саме:

теоретико-методичний підхід до оцінювання рівня розвитку людських ресурсів;

методичне забезпечення оцінки розвитку людських ресурсів на макрорівні;

методичні положення з оцінки рівня розвитку людських ресурсів в регіональному розрізі;

методичний підхід до діагностики проблем розвитку людських ресурсів на мікрорівні.

Результатом даного етапу є ідентифікація проблем розвитку людських ресурсів, групування (країн) регіонів за рівнем розвитку (за компонентами).

Наступним етапом методологічного підходу до визначення пріоритетних напрямів розвитку людських ресурсів виступає прогнозування рівня розвитку людських ресурсів за складовими та рівнями моделювання сценаріїв розвитку людських ресурсів.

На цьому етапі здійснюється прогнозування рівня розвитку людських ресурсів за складовими інтегрального показника проблемно-орієнтованого розвитку людських ресурсів (освітня складова, мотиваційна складова, результуюча складова) та моделювання сценаріїв розвитку людських ресурсів.

Даний етап передбачено здійснювати на основі наступних методів: імітаційне моделювання; системний аналіз, сценарний підхід.

В результаті розробляється методичний підхід до прогнозування розвитку людських ресурсів. На основі даного методичного підходу розробляються прогнози розвитку людських ресурсів за складовими, на основі яких розробляються сценарії та рекомендації формування проблемно-орієнтованої системи управління людських ресурсів.

На заключному етапі методологічного підходу відбувається визначення напрямів розвитку людських ресурсів і розробка практичних рекомендацій та законодавчих змін.

Завданнями даного етапу є:

обґрунтування напрямів стимулювання розвитку людських ресурсів;

розробка практичних рекомендацій із забезпечення умов розвитку людських ресурсів;

розробка змін до законодавства у сфері розвитку людських ресурсів.

Це реалізується за допомогою наступних методів: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, метод аналізу ієрархій, системний підхід.

Методичним забезпеченням даного етапу є розробка механізму функціонування проблемно-орієнтованої системи управління людськими ресурсами.

В результаті реалізації заключного етапу методологічного підходу до визначення пріоритетних напрямів розвитку людських ресурсів визначаються пріоритетні напрямки державної підтримки розвитку людських ресурсів, а також відповідні зміни до нормативно-правових актів сфери розвитку людських ресурсів.

Таким чином, запропоноване методологічне забезпечення проблемно-орієнтованого розвитку людських ресурсів, на відміну від існуючих, включає заходи зі стимулювання розвитку людських ресурсів, що базуються на прогностичному рівні інтегрального та часткових показників, що сприятиме прийняттю обґрунтованих рішень щодо пріоритетних напрямків державної підтримки розвитку людських ресурсів.

Література:

1. Пушкарь А. И., Потрашкова Л. В. Основы научных исследований и организация научно-исследовательской деятельности: Учебное пособие. Х.: ИД «ИНДЭЕ», 2008. – 280 с.
2. Сафонова Т.В. Теорія людського капіталу як інтегральна концепція розвитку соціальної та економічної сфери // Соціоекономіка: Зб. наук. пр. Донецьк: ІЕП НАНУ. 2009. С. 134-144.
3. Сибірцев В.В. Інституціональні основи регулювання ринків праці: монографія. – Харків: Смугаста типографія, 2017. – 429 с.
4. Becker, Gary S. Human Capital. N.Y.: Columbia University Press, 1964. – 218 p.
5. Russell L. Ackoff, Fred E. Emery On Purposeful Systems: An Interdisciplinary Analysis of Individual and Social Behavior as a System of Purposeful Events. Chicago: Aldine-Atherton, Inc., 1972. – 288 p.